

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1941 kl. 10 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om begränsning av rätten till avdrag enligt skattelagstiftningen för avgift till viss pensionsförsäkring.

(2:a avd.)

I en till bevillningsutskottet hänvisad motion nr 21 i andra kammaren av herrar *Witzell* och *Lindén* har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring av skattelagstiftningen att rätten till avdrag för avgifter till viss pensionsförsäkring begränsas genom fastställande av viss övre gräns för avdragets storlek.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 32 § 1 mom. kommunalskattelagen hänföres till intäkt av tjänst bland annat vad som tillflutit skattskyldig såsom pension eller annan livränta; enligt 32 § 2 mom. skall, därest livränta utgår på grund av pensionsförsäkring annorledes än mot engångspremie, livräntans hela belopp räknas såsom skattepliktig intäkt. Vid beräkning av intäkt av tjänst äger skattskyldig jämlikt 33 § nämnda lag göra avdrag för sådana avgifter, som den skattskyldige på grund av sin tjänst erlagt för egen eller efterlevande familjs pensionering. Jämlikt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen äger skattskyldig rätt till allmänt avdrag för avgift till allmänna pensionsförsäkringen samt övrig pensionsförsäkring som ej avses i 33 §, därest avgiften erlagts för den skattskyldige själv eller för hans make eller omyndiga barn. Sådan avdragsrätt föreligger emellertid icke beträffande avgift, som erlagts till ränte- och kapitalförsäkringsanstalt eller på grund av försäkring mot engångspremie. Vid den statliga taxeringen gälla även samma bestämmelser som förenämnda.

I den föreliggande motionen har till stöd för det däri framställda yrkandet bland annat framhållits, att skattskyldiga i stor utsträckning utnyttjade förenämnda bestämmelser om avdrag för avgifter till viss pensionsförsäkring för att vinna lättnad i beskattningen, ett förhållande som icke torde hava åsyftats med ifrågavarande lagstiftning. Enligt motionärerna kunde exempel anföras på fall, då skattskyldiga med stöd av ifrågavarande bestämmelser minskat sin beskattningsbara inkomst på sådant sätt, att de inbetalda försäkringspremierna till mer än två tredjedelar guldits genom skattelättnader.

I anledning av en inom andra kammaren vid årets riksdag framställd interpellation, angående skattskyldigs rätt att vid inkomstdeklaration göra avdrag för av honom erlagda premier för pensions- eller livränteförsäkring, har statsrådet och chefen för finansdepartementet (andra kammarens protokoll nr 15, § 5) anfört bland annat följande:

»Nu gällande bestämmelser om beskattning av försäkringar och försäkringsbolag antogs till sina huvudgrunder vid 1928 års riksdag. Efter en ingående utredning av frågan om var skatt för försäkringar lämpligen borde uttagas — hos försäkringsanstalten eller försäkringstagaren — valde man i fråga om pensionsförsäkringarna det senare alternativet. Skatten skulle således uttagas hos försäkringstagaren, då pensionsbeloppen utföllo, i analogi med vad som gällde i fråga om tjänstepensioner och dylikt. En konsekvens härav blev, att avdrag vid inkomsttaxering på försäkringstagarens inkomst medgavs för premierna. I avsaknad av bestämmelse härom skulle nämligen försäkringstagaren ha drabbats av en icke åsyftad dubbelbeskattning. Av det sagda torde framgå, att rätten till avdrag icke är avsedd att innebära en eftergift av skatt utan endast ett uppskov med beskattningen till den tidpunkt, då inkomsten kommer till användning.

Vid antagandet av nu berörda beskattningsregler förbisågs icke av statsmakterna, att den för försäkringstagaren tillämpliga skattesatsen kunde vara en annan och lägre, då pensionsbeloppen utföllo, än då premierna erlades. Man ansåg emellertid, att den eftergift på statens fiskaliska intresse, som avdragsrätten med hänsyn härtill kunde innebära, var motiverad och mer än väl uppvägdes av den uppmuntran till sparsamhet och omtanke, som genom avdragsrätten gavs.»

Departementschefen har vidare framhållit, att rätten till avdrag otvivelaktigt kunde innebära en frestelse för välsituerade personer att i besparings-syfte teckna pensionsförsäkringar. Enligt undersökningar, som verkställdes av försäkringsbolagen, syntes under den senaste tiden skattesynpunkter hava spelat en mera avgörande roll än tidigare vid valet av försäkringsform. Pensionsförsäkringarnas frekvens hade under år 1940 ökat och en förskjutning hade ägt rum mot högre pensionsbelopp, mot försäkring med avkortad premiebetalning och mot högre premie under de första åren. Med anledning av de tendenser till missbruk, som iakttagits redan i början av år 1937, hade bolagen träffat en överenskommelse av innebörd, att för pensionsförsäkring icke under något år finge erläggas högre årlig premie än som skulle utgått, därest premieinbetalningen jämnt fördelats under en tidrymd av sex år. Av bolagen tillsatta kommitterade hade helt nyligen framlagt förslag till ytterligare åtgärder från bolagens sida för att motverka skattespekulation vid teckning av försäkring. Detta förslag, som innebure en skärpning av 1937 års överenskommelse, ginge ut på att högsta årliga premiebeloppet icke skulle få överstiga en tioårspremie. Vidare begränsades möjligheterna att teckna försäkringar av nu ifrågavarande slag å annans liv än försäkringstagarens och vid högre åldrar. Slutligen innehölle förslaget vissa bestämmelser om skärpt övervakning av offertgivningen i syfte att förekomma reklam för pensionsförsäkringar med skattetablåer och dylikt.

Slutligen har departementschefen anfört:

»Huruvida de av bolagen sålunda träffade överenskommelserna skola visa sig tillräckliga för att förebygga vad som rimligen kan anses för missbruk av pensionslagstiftningen, torde först efter någon vunnit erfarenhet kunna avgöras. Under tiden synas andra lämpliga åtgärder kunna bli föremål för övervägande. Närmast till hands ligger då måhända en begränsning till beloppet av den avdragsgilla premien eller en begränsning av det årliga pensionsbeloppet.»

På sätt framgår av den förut lämnade redogörelsen har under den senare tiden en viss tendens till missbruk av pensionsförsäkringsformen i skattebesparingssyfte kunnat iakttagas. Även om dessa missbruk ännu icke varit av någon mera betydande omfattning, hava de likväl varit tillräckligt framträdande för att giva anledning till vissa förebyggande åtgärder från försäkringsbolagens sida. Huruvida dessa åtgärder kunna befinnas tillräckliga för att förhindra ifrågavarande missbruk, torde såsom departementschefen anfört först efter någon tids erfarenhet kunna bedömas. Skulle det emellertid befinnas, att de påtalade missförhållandena icke visa tendens att försvinna, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t kommer att ägna denna fråga närmare uppmärksamhet samt förelägga riksdagen de förslag i ämnet, som kunna befinnas erforderliga. På grund av det anförda finner utskottet skäl icke föreligga att biträda motionärernas yrkande.

Utskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 21 av herrar Witzell och Lindén, om begränsning av rätten till avdrag enligt skattelagstiftningen för avgift till viss pensionsförsäkring, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1941.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande: se under betänkande nr 14.
